

Մանգումսի Էֆեմար

Մ Ի Ի Ն Ա Տ Ի Ի

ՈՒՄՈՒՐԸ ԲՕԼԻԹԻԳԸՅՅԵ ՎԵ ՄԵՎԱՏՏԸ ՍԱՅԻՐԷ

ԻՔԻՆՃԻ ՍԷՆԵ

1867 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 25 ԲԱԶԱՐ ԻՐԹԷՍԻ

ՆԻՄԵՐՈ 473

Քանգուսի Էֆեմար հաճախող 6 հոգի անհետ 800
ֆրանկ փոխել, անհետ գրքերի, բաժան փառաբանի
հիշատակը, 200 զ" օլու, արժեք 400 զ" օլու-
նազ, փեշիկների տախի 50 ար փառաբան արժեքնազ արք:

Իլանաթըն պեշեր արժեքն Իլին, պի-
րիմի անհետ 3, Իլինի անհետ 2,
փեշիկների փեշեր անհետ 4
էր զուգուր արժեքնազ արք:

Մեքուզ փեշեր, Քեյ-օլուստ արքու-էլու-
467 Իլանաթըն անհետ ԼԵՎԱՆՔ ԶԻՐԱԼՑ Թ-գր-
նեշիտ, Էրադե 8. Փանտեանէ կեանքիլեքտի

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ԹԷԼԷԿՐԱՖԻԹԷ

(Անու-Հու-Յար-Ֆընդա)

Վիեննա, 5 հոկտ. անշամըն սաաթ 11
վե 55 տաղըգասընտա.

Ֆլորանս — 5 հոկտ. Պանեօրէնտա պիր
զօրպա պեօլիկի իլե Բարա ասաթրի պեյ-
նինտէ պիր միւտարէպէ վուգու պուլուու,
Բարա ասաթրի պեօլիկ թէլէֆիաթլա կե-
րի սիւրիւտիւ:

Վիեննա, 6 հոկտ. սապանըն սաաթ 6
վե 45 տաղըգասընտա.

Ֆլորանս — Ապրիւ թարաֆը սինօր պաշ-
լարընտա, վե Ֆրօժինօնէ հուտուտուտա
զօրպա պեօլիկի թէլէֆի օլուտուղու-
նու զաղէթալար պիտիւրմէքտէ տիրէր, Զօր-
պալար իլե Բարա ասաթրի պեյնինտէ միւ-
տարէպէլէր վուգու պուլուու: վե նէթիճէլէ-
րի զօրպալարա խայրըլ օլուու տուր:

Բօմանս կէլէն պիր թէլէկրաֆըն պիւ-
տիրտիկինէ կէօրէ, Սապինս, Վալանթանօ
վե Մօրիքօնէտէ (.) միւտարէպէլէր վուգու
պուլուու, նէթիճէսի զօրպալար հազընտա
ֆայիտէլի օլուամըլ տըր:

Փարիս, 6 հոկտ. անշամըն սաաթ 5
վե 55 տաղըգասընտա.

Սապըգ Ֆրանսա մալիլէ նազըրը Մ.
Ֆուլտ վեֆաթ իթմիլ տիր:

Իթալեա զաղէթալարըն պիտիրտիկինէ
կէօրէ, Բօմա մէմալիքինտէ իթիլալ կիւն
պէ կիւն քէսպի ազամէթ իթմէքտէ տիր:
Էթանտար նամ զաղէթանըն վէրտիկի մա-
լիւմաթ պուլուուն մուղայիրի տիր:

ԷՍԶԱՄԸ ՈՒՄՈՒՄԻՅԵՆ

Հոկտեմբեր 5 քիաշաւը.

Փարիս.

Ալըլուր 51,75

Գարանտոր 51,90

Լօնտրա.

Ալըլուր 51-3 տէն7-8

Գարանտոր 51-9-16

Օսմանլը իսթիքրաղը 1865 ին 253

Ֆրանսըգ ֆօնտօսու.

Ալըլուր 68-10

Գարանտոր 68-271-2

Իթալեա ֆօնտօսու.

Ալըլուր 45-80

Գարանտոր 46-521-3

Փարիս, 6 սեպտ. սապանըն սաաթ 6
վե 55 տաղըգասընտա.

Զիյա պէյ Մէմօրիալ տիպիօմաթիք նամ
զաղէթալը տալանա չէքմիլ օլուտուղու-
մուգատեմ պիտիրմիլ իտիք, պու տէֆա
թաիզըգաթ մէճիսի գատի ճիւնհաւը պու-
լուունտըղըն պէնան իտէրէք, Զիյա պէյնի
իտտաաւըն մէմու թուլմամըլ տըր:

Ֆլորանս — Ֆրօզինօնէ զօրպալարը, Վի-
թէրթ էնալէթինտէ պուլուունս զօրպալար
իլե պիրէլմէք իլին իլէրէլմէքտէ իթիլէր:

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ՏԱԽԻԼԵՑԵ

Միտիլի ճէգիլէսինտէ թէքրաթէն
ու.Ֆաղ թէֆէք հարէքէթի արգ վուգու
պուլմաղա պաշլամըլ օլուու դոււտան, է-
հալի պիւլիք էնտիլէ վե վէլլէլէն տիւ-
լար օլուու տուր:

Ճէգիլէտէ շիտէթի սընազ իթմէք-
տէ իմիլ:

— Բէթրէսպուրկտան 27 սեպ. թա-
րիլէ Սթանս Բայթըր Խարաֆընտան
չէօլէ պիր թէլէկրաֆ չէքիմիլ տիր էլ-
րօրա զաղէթալարըն:

« Բուսիս սէֆիլի ճէնէրալ իլինաթի-
էֆ իքինճի տէֆա Լիվաթիանա կիթմէզ-
տէն էվլէլ, զաթը հազընթի Շահանէ,
Թիւրքիա տա հիւքմ իտէն էքքեալը աճ-
մէ սէպէպինտէն, Կիրիտ վե սալիլ էնա-
լաթ իրիթիթիանալը իլին անլէրին իմ-
թիալըն արթըրմատան պաշլա պիր չէս
եարամաեաճաղըն մումալիլէյ ճէնէրա-
լա պէնան իթմիլ տիր:

« Պուլսուրա էլ շիսի Մուհամմէտ-Ֆա-
րիստ հազընթիլէրի, Թարաֆը հազընթի
ֆատիլ ճիւնէն գապուլ օլուունաղ, Բու-

սիաեա գարըն մուալէնէթի շահանէլէրի,
նիլիթիմաթիլէմիլ իտէտէ, Զաթը Շահա-
նէ անլէրէ պու մուալէնէթի իլէտտ իթ-
միլ տիր:

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ԽԱՐԻՃԻՑԵ

ԲՕՄԱ ՄԵՍԵԼԵՍԻ

Մէզքիւր մէսէլէ հազընտա ճիւմա
իրթէսի կիւնիւ բօթաւը իլե վարիտ օ-
լան իապէրլէրի պէնան իտէրիք: Շէօլէ
քի նաւը քի զաթէն մալիւմ տիրը,
Կարիպալտի քէնտի ըրգասընճա պիր
պէյլիք սէֆինէսի իլե քէնտի ատտօրնա
նազլ օլուունու տուր, վե պատէզին Բօ-
մանա գարըն օլան նիթէթինտէն վաղ կէշ-
մէսինի վատ իթմիլ տէյի թէվաթուր
պու մուլ իսէտէ, ասլը օլմամալը տըր,
չիւնքի ատտօրնա կիտէր իքէն, Եօլտա կէ-
րէք Բօմատա վե կէրէք խարիճտէ պու-
լունան քէնտի թարաֆկիրլէրին իթա-
պէն « պէն սիգէ եարտըմ իտէմէզ օլսամ
տախի սիգ քէնտի իտտաանըգա տէվամ
իտէսինիք « մալինտէ թէվիլի իտիճի պիր
պէնանամէ նէյր իտէպիլմիլ տիր:

Թան զաղէթալը մուլալիլինի Ֆրօ-
րանստան եազըղընա կէօրէ, Կարիպալ-
տի քէնտի նիթէթինտէն վաղ կէշմէն-
ճէք տիր: Միւմայիլէյ ճէնէրալ միլլէթ
մէճիսի ազաղընտան օլուտուղուտան, նի-
զամէն թէվիլի օլունմաւը ճայիլ օլմա-
եալ, մէզքիւր մէճիս ազալարընտան չօգ-
լարը Գսմարա իլէսիլինէ պիր մէքթուպ
եազմըլար, վե Կարիպալտի սիւհսըգ
եօլմուլուղ իթտիլի հալտէ, վե Բարա
սինօրուտան խայլթէ ուզազ պուլու-
տուղու թազտիրտէ, (չիւնքի թուլթու-
տուղու Զինալունիա չէհրի Բարա հու-
տուտուտան չօգ ուզազ տըր) ընու պա-
մաղ նիթէթինտէ պուլունու մազալըն:

տա նազար օրունամանաճաղընը, վե օրատան Բերուզան կիթմիշ օրտուղունու հալի րեսմի խապերէ կէօրէ, սինօրա կիթմէնէճէկի անլաշըտըղը պէնան գըլընմը տըր, վե էկէրշի նիպանն անըն թէվգըֆ օրունամսը խուսուսու մուհա- քմէ օրունասա հագսըղըղը կէօրիւնէճէ- կինտէ շիւքէ եօգ տուր:

Կարիպալտի էվվէլա Զինալունկատան կերի տէօնմէսի քէնտիյէ իխթար օրուն- տուգտտ «նէ հագգ իյէ» տէր: Պու պապ- տէ իյգահաթա կիրիշէք իշին սիգէ վե- րէճէք ճէվպըմըգ եօգ տուր, տէրլէր: Հէր պիր իթալիանըն իսթէտիկի եէրէ կիթմէք սէլահիեթինն թէվֆիգան, քէյֆիմին իսթէտիկի թարաֆա կիտէրիմ, վէ սիգին թէքլիֆինիգէ իթաաթ իթմէք- լիեի րէտտ իտէրիմ, տէր: Էյլէ իսէ թէվ- գըֆ օրունմուշտուն տէյիպ, թուլթար- լար:

Թէլէկրաթլարըմըգ հէնուգ Բաբանըն գաշըպ գաշմաւորընը թաստիգ իթմէմիշ- լէրիսէտէ, Բոմա իխթիլալընը եալանա չը- գարմը օրտուգլարընտան, անըն տախի եալան օլմասը թախմին օրունապիլի, լաքին պունտա չօգլուգ պիր պէյիս եօգ, չիւնքի կարիպալտի թագըմը եալուտ Բոմալը գօր- պա պէօլիքլէրի Բաբա մէմալիքինտէ տօ- լաշմաղա պաշալմը օրտուգլարը սահիհ օրտուղու հալտէ, Բաբ քէնտի գաբու- սունա եագլաշան գօրպալարըն քէնտի տ- սաքիլի իլէ գալգանա թուլթուշմաւորնա տուրուպ սէյիլի օլմազ, հէլպէթտէ շաեետ գօրպալար իւսթէ չըգար գօրգու- սու իլէ գաշմաղա տըր եալուտ պէլքիտէ պու կիւն գաշմը տըր: հայտէ պունլար- տա օլմասըն, Բաբա ասկէրի դալէպէ իթ- մին, վէ տիւնեէվի հիւքիւմէթինն խա- լէլ կէլմէսին, լաքին պու մէսէլէ հալ օ- լուպ պիթմիշ օլմազ, իլլա մուվազգա- թէն իւսթիւ եօրթիւլիւր վէ ազ վա- գըթտա օլմազստա, բէքտէ չօգ սիւրմէ- եիպ Բաբանըն տիւնեէվի հիւքիւմէթի տիւշէր, վէ պունուէն մուղայիլիին իտ- տաա իթմէք տտէթա համագաթլըգ տըր: չիւնքի չիմոթի մէտէնիեթ իլէ ասըր վտսիթ տէսթթլուղու, իքիսի պիր եէր- տէ իմթիգաճ իտիպ պարընմալարը միւմ- քինտիգ օրտուղու, ագլէն քէօր օլանլա- րըն տախի ֆէհմու տէրք իտէճէքլէրին- տէ չիւքէ եօգ տուր:

Իթալեա տէվլէթի վէ էհալինին ար- զուսու տէյիլ Բաբալըղը գալտըրմագ, իլ- լա Բաբանըն տիւնեէվի հիւքիւմէթինն մահվ իտուպ, Բոմանը իթալեանա վայ- թախթ իթմէք տիր, էկէրշի չիմոթի կա- րիպալտինն թէչէպալիւսաթընա գարշը կէլմիշ, վէ կարիպալտի թէվգըֆ իթմիշ իսէ, իթալեա էհալինի պունու խօշնու- տիյէթլէ կէօրմէյիպ, իլլա աստնամէ իգ- թիգասընճա հասպ էլ իճապ վէ ագիմքէ-

տէր իլէ պաշընը էյիօր, վէ պու հաթ- թա կէլէն իթալեա դագէթալարը պու սէյլէտիկիմիգի թաստիգ իտէրլէր: Իթալ- եանըն պու ֆէտաքեարլըղը թէչէպալի- սաթընտա օլ գատար թէհիլքէ վար իտի- քի, էհալի պիր վիճուտ կիպի քէնտիար- զուսունա գարշը կէլէն հիւքիւմէթէ գարշը չըգապիլի իտի, պիր չօգ գան տէօքլիւլիպ, վիգլթօր էմմանուէլ չիմ- տիյէ գատար գալանտըղը չէօհրէթինի էհալի ինտինտէ գայպիտէպիլի իտի, ֆա- գաթ վէրտիկի սէօգլիւնտէ տուրուտ եա- խօտ տուրմագ կէօսթէրտի — չիւնքի ի- թալեա պու իշի գալպինն մուղայիլի էշ- լէմէտի տէյէմէյիգ — վէ պու պապտէ պիւլթիւն Ֆրանսըգ դագէթալարը անըն պու հարաքեաթընը թահսին իտէրէք, վիգլթօր էմմանուէլի էֆլաքէ չըգարու- լար, վէ ֆիլ վագը իթտիյի ֆէտաքեար- լըգ վէ ալիճէնապըգ շաեանը թահսին տիր, լաքին պու գատար ֆէտաքեարլըղը եալընըգ պիր սէպէպէ մէպնի իթտի, Ֆը- րանսըգ Բոմա իլլէրինն գարշմաեղպ ա- սաքիլիին չէքսին, լաքին պու կիւն ի- թալեանըն պու ֆէտաքեարլըղը թանը- մաեարագ, Բոմա մէմալիքի տախիլինտէ գուհուրա կէլէն գարշըղըղլարը թէսքին իտիպ, Բաբանըն տիւնեէվի հիւքիւմէթի պագը գալմաւը իլլին, Ֆրանսըգ սեպու- 15 ահանամէսինն իլլալի օլարագ ա- սաքիլի կէօնտէրիպ Բոմա իխթիլալընա վէ Բոմալըարըն արզուլարընա գարշը տախի միւտալիլէ իտէր իսէ, էօթէտէ Բրուսիա տէվլէթի իթալեանա իքի գօլունու աշմը «կէլ պէնիմէ պիրլէշ» տէյիպ Բոմա եօ- լունու կէօսթէրիօր, իթալեա պու տա- վէթիգապուլ իթտիկինտէ, Ֆրանսաեա ի- յի՞մի օլուր, պէյլէ պիր հալտէն հասըլ օլաճագ ֆէնալըղլարը էօլմէք պիլգճէ զայթ իլլալիէ տիր, վէ Ֆրանսանըն Բօ- մա իլլինն գարշմաեա պաշալմալը էպօ- պանըն չիմոթի գարշըգ քօլիթիգասըն- տան գօրգուլան ումումի պիր ճէնկէ սէ- պէպ օլապիլի, գըստա սէյլէյէրէք, 17 սէնէ Բոմաա Ֆրանսըգ օրտուսու պու- լունտուգտան սօնրա, իթալեա քէնտի մէնֆաաթընա մուղայիլի օլարագ ֆէտա- քէալանն վատլար իտիպ, չըգալթտըգ- տան սօնրա, թէքրար Բաբա թօրաղընա Ֆրանսըգ օրտուսու կիրմէսի, իթալեա իլէ Ֆրանսըգ տէվլէթլէրինն պօզու չմալա- րընա միւճէրլէպ պիր տէլալէթ սայըլսա սէգա տըր:

Պու միւտալսէլէ իւզէրինն Օրինիօն- Նասիօնալտա Մ. կէրուլթուն գալէմին- տէն չըգալը օլան իքի պահօլարըն տէրճի- նի պիլգ զարուր եարընա թէրք իտէրիլ:

— Իթալեա տէվլէթի թարաֆընտան Բաբա հիւքիւմէթինն գարշը իպրագ օ- լունան ֆէտաքեարլըղա վէ ալիճէնապը- ղա գարշըղըգ, Բաբա, հագըթէթլէրի ին-

սանիեթ վէ մէտէնիեթին իգլիգասըն- ճա թէչէք քիւրինի շու վէճհ իւզրէ իպ- րագ իսէեօր, չէյլէ քի, պու կիւնլէրտէ Բոմաա Բաբա հագըթէթլէրի լիտտէթի թահթընտա օլարագ պիր գարտինալ մէճ- լիսի թէճէմիւ իտիպ, իթալեաա քի- լիսէ էմլաքընըն սաթըմաթընա գարշը թէքրարէն քօթէսթօ օլունտուգտան պաշգա, մէգքիւր էմլաքտան սաթընա- լանլարըն պաշընա աթօրօգ երտըրըմալը եաղտըրմը տըր: Հէլէ քի իթալեա- նըն պախթընտան, տէր էնտէքանտանս Պէլթ, սէրմաեթլէր հէր թարաֆտա պու- լունուր պիր չէյ օլուպ, էյլէ պաթըլ իթիգատարագ զահպ տէյիլ տիր:

— Մէքսիգօտան ալընան սօն խապէ- րէ կէօրէ Ավսթրիա տէվլէթի թարա- ֆընտան իրաալ օլունան ամիրալ Թէկէ- թօֆ Ժուարէգ թարաֆընտան իլթի- ֆաթլա գապուլ օլունմուշ վէ Մաքսի- միլիէնին նաշընը վէրէճէք իմիշ:

— Ալթիպ լէճիօնուտա պուլունան ասաքիլ գապըթասընըն իսթիֆա իթմիշ օլտուգլարը թէլէկրաթլարըղտա իշար օ- լունմուշ իտի, էնտէքանտանս Պէլթտէ օգունան պիր թէլէկրաթլաննէգարէն մէգ- քիւր խապէր էստսըգ տըր:

— Հապէչիսթան մահպուլարընը օրհհէթի եէրինտէ օլուպ, օրալարտա եաղմուլարըն պաշալմը օլտուղու, թամպրօթապօրտա թէնդորոսուն օրտու- սու պուլունուպ, էթրաֆ էեալէթլէր գարշըգ պիր հալտէ, վէ տէնիլ գըեըր իլէ օրաաունուն մապէյինտէ մուխապէ- րաթ գաթ օլունմուշ օլմաղին, Մալտա- լա թարիգի իլէ մուխապէրաթ օլուն- մադտա օլտուղու սօն խապէրլէրտէնան- լաշըմը տըր:

Մէրգուման մահպուլարըն գաթէն Մալտալատա պուլունտուգլարը մալիւմ իտի, չիւնքի մէգքիւր չէհիրտէն մէք- թուպ եաղմըլար իտի, քէգալք օրալա- րընը գարշըղըղը չօգտան պէրու վար իտի, մահպուլարըն թէնդորոստան ալըլ- մը օլտուգլարը մուգատտէմ իշար օլուն- մուշ իտի, տիմէք տիր քի մէգքիւր խա- պէրլէր իւզէրինն եէնիտէն պիր խապէր իլալէ օլմամը տըր, վէ պունունլա ին- կիլի հիւքիւմէթի թէտարիքեաթընը թէէիիր իթմէիպ տէվամ իյլէմէքտէ, վէ գաթէն թէքմիլ լէվաղիմաթ հաղըր- լանմը պիթմիշ կիպի տիր:

— Պու կիւնլէրտէ գիքիլին կէչմիշ օլ- տուղումուգ Ալապամա մէսէլէսինն տա- յիր պիր եէնի միւգաքէրէի րէսմիյէ նէչօ օլունմուշ տուր: Լօրտ Սթէնիլ մէգքիւր մէսէլէնին հալ ու թէսվիյէսինիլ իքի մէճ- լիս հաքիմիկինն իհալէ օլունմասընը թէք- լիֆ իթմիշ իսէտէ, Մ. Սվարթ պունուն- էլլէմիյէթտէն օլմաաղընը պէեանլէ րէտտ իթմիշ տիր:

— Մէքսիգոտան կէլէն զազէթալա-
րն թաստիգինէ կէօրէ, Մաքսիմիլիանին
1865 սեպտեմբեր 5 թարիխի ֆերմանը
իւզէրինէ թիւֆէնկէ թուրքուլուշ օ-
լաւարըն սաեքսը 9 244 է պալիզ օլմուշ
իմիշ, պազըլարը տահա չօգ թախսինիթ,
մէքտէ տիրէր, պու խուսուս, Մաքսի-
միլիանին էօմրիւնտէ պիւլիք պիւլէքէ
գալմըշ տըր:

— Պու կիւնլերտէ գիքրինի կէլմիշ
օլտուղուճուզ Զօալ Յակոբ, Վէրսայլ
մահպէսինտէն գուրթուլուպ, սերպէսթ-
ձէ կէզմէքտէ, վէ շիմտի ամէլիյաթը
թըպպիյէսինի իճրա իթմէմէքտէ տիր:

— Իսկէնտէրիյէտէ թապ ու նէշր օ-
լուճմագտա օլան Նիլ նամ զազէթանըն
գալլինձէ, Հապէշիսթանա սէվզ օլու-
նաճագ օլան ինկիլիզ ասքէրլէրինին պիւ-
լիքըգապը գալմէն Մասուաեա կիթմէք
իւզըն Պօմպէտէն եօլա չըգըշ տըր: Մէր-
գուճան ասաքիթ Մասուաեա օլտուղ գու-
տուգտան սօնրա, Հապէշ իմրէրաթօրուճա
պիւր գըթա իւլթիմաթօմ կէօնտէրէձէք,
վէ մահպուսարըն միւտտէթի մուպիէ,
նէ զարթընտա իթլազ օլուճմագտա
թալտիրտէ, պազը գալան ասաքիթ տա-
խի նոյեմբեր իպթիտալարընտա Պօմպէ-
տէն եօլա չըգաճագաթը իմիշ:

Աթրիգա օրտուսուճա տախիւ պու-
լուճան Յրանսըզ օթիշիալարընտան չօգ-
լարը Հապէշիսթան օրտուսու իլէ պէրա-
պէր կիտէձէքլէր տիր տէնիր:

— Մանչէսթերտէ պիւր պէօլիւք սի-
լահը իւրանտալար, արապա իլէ մահ-
պէսէ կէօնտէրիլմէքտէ օլան իքի նէֆէր
Յէնիանլարը խէլաս իթմիշլէր տիր: Մէր-
գուճան գօրպալար պիւր արապաճը իլէ ի-
քի տախիւ բօլիս մէմուրլարը վուրմուշ-
լար վէ պիւրիսի վէֆաթ իթմիշ տիր:

Յէնիանլարըն մէրգուճան Գէլի վէ
Տէսի նաման թէլիսլէրինի տէրտէսթ իթ-
մէք իշին էքիտէն թէֆթիշ վէ թէձէս-
սիւսէ տէվամ օլուճմագտա տըր: Մէր-
գուճանըն հէնուզ Մանչէսթերի թէլք
իթմէմիշ օլտուղուզլարը գանն օլուճուր:

Գալմէն սէօլէնտիլինէ կէօրէ, մահ-
պուսարըն թախիսի հազգընտա օլու-
նան հիւճիւմէրի շէհր էմինինէ պիւ-
տիրմէք իւզըն, լօրտ Մաեօ թարաթըն-
տան քէշիտէ օլուճան թէլէկրաֆիսմէ
շէհր էմանէթի տայիրէսինտէ զայպ օ-
լուճմուշ օլմաղին, թէլէկրաֆ խապէրի
մահէլինէ եթիշմէմիշ վէ էվլէլինտէն
լազըմ կէլէն թէտապիւր վէ էսպապա
թէշէպպիւս օլուճմամըշ տըր: Պու պապ-
տէ պիւր թէֆթիշ վէ թէձէսօիւս գօ-
միսիօնու աշըմըշ տըր:

— Փարիստէ Ալթըրիա էլլիսի Մ-
Մէթէրնիկ, Պօնէմիսեա ազիմէթ իթ-
միշ տիր:

ԲԱՐՈՅԱԿԱՆ ԽԹԱՆ ՄԸ

... Խմբագիր:

Մարդու մը առաջին եւ գլխաւոր պարտ-
քըն է իր օեռն գարգացմանն ու բարեա-
ւութեանը համար ջանք ու աշխատանք չի
խնայել:

Աս մասին Մանգուճէիդ ըստ չափու անձ-
նատուր գտնուիլը գոհութեամբ կը յիշեմ:

Սակայն « մարդկային սեռ » ըսելով ի՞նչ
հասկցուելու է:

Ո՛չ ապաքէն տրական եւ իգական սե-
ռերու սիրտ կապակցութիւնը, որ երկուքը
մէկէն կանուանի « մարդկային սեռ »:

Ուրէմն ինչո՞ւ արական սեռը՝ դաստիա-
րակութեան մասին գոյզն ուրէք կը յիշէ ի-
գական սեռի անուն:

Ինչո՞ւ, ինչպէս արական սեռի, նոյնպէս
իգական սեռի դաստիարակութեան հոգ չը-
տարուիր, մանաւանդ որ՝ արական սեռի
սկզբնական դաստիարակութիւնը գլխաւորա-
բար իգական սեռէն կախում ունի:

Ինչո՞ւ տակաւին Ամերիկայի ճերմակնե-
րուն ու սեւերուն մէջ տեղ չի փնտս յարա-
տեւած պէգալի խտրութեան նման կոչո
խտրութիւն մը կը տիրէ արական ու իգա-
կան սեռի մէջ տեղ:

Ինչո՞ւ իգական սեռը դեռ տգիտութեան
հնարած գերիական վանդակին մէջ բանա-
կանութիւնն ու դատողութիւնը կաշկանդեալ
կը մնայ:

Ինչո՞ւ իգական սեռի սուրբ իրաւունք՝
դեռ տգիտութեան կը գոհուի ի փնտս մարդ-
կային սեռի:

Աս ինչո՞ւնեքը վախճան պիտի չուենան
... Խմբագիր, քանի որ իգական սեռին՝
արական սեռի հետ իբրեւ մարդ ունեցած
հաւասարութիւնը չճանչցուի եւ չյարգուի:

Իհակիրճ քան ինչո՞ւ « Ազգային Փոր-
ձաքարին » (Փրկչի հիւանդանոց), որ 159
թիւ Մանգուճէիդ մէջ հրատարակուած էր,
իգական սեռը չէր դարուէր, եւ ինչո՞ւ
ազգային հիւանդանոցի նուիրատու բարե-
բարաց ցանկին մէջ իգական սեռի անուն
չյիշուիր: Միթէ իգական սեռը՝ բանականու-
թիւն, դատում, գութ, կարեկցութիւն եւ
զգացում չունի, եւ միթէ ազգային հիւան-
դանոցին մէջ պատասպանները միանգա-
մայն արական եւ իգական սեռերէ բաղկաց-
եալ չեն:

Ինչպէս որ հիւանդանոցի մէջ երկու սե-
ռէն ալ հաւասարապէս խղճալիներ կը պա-
տուպարուին, նոյնպէս ալ արու եւ էգ ո՞չ
ապաքէն կը պարտաւորին օգնել:

Ուրիմն ո՞ւր է իգական սեռը, ո՞ւր են
զգայուն սրտի տէր կանայք, թող դուրս
ելլեն այն հիւօրեայ գերիական վանդակէն,
ու թռչտին մարդկութեան սահմանին մէջ,
քանզի աս դարուս լուսաբուղի ոգին՝ սկը-
սեց կրծել եւ կործանել իգական սեռի ոտ-
քըն անցած անասնային կոճղը եւ վերցունել
խաւար խըտրութեան միջնորմը:

Թող արական սեռը այլ եւս ճանչնայ իր
սահմանը եւ ճանչնայ իգական սեռի իրա-
ւունք, եթէ կուզէ իրօք յառաջադիմել:

Ի՞նչ օգուտ կրնայ քաղել արական սեռը
միայն ինքզինք յառաջադիմութեան մէջ
դնելու ջանալովն երբ բուն դաստիարակու-

թեան մայրը՝ (իգական սեռ) կամ պառա-
հիւանդի նման կանխակալ դատման հիւօրեայ
խանձարուրով փաթաթեալ կը խորգայ, եւ
կամ թեթեւօղիկ տղաքներու նման Նւրո-
պայի նորամոյժ ջնջոցներով եւ պաճուճա-
պատանքներով կը զուարճանայ:

Ա՛հ... Խմբագիր, աղէկէզ կը տոյճորի
սիրտս, երբ կը խորհիմ թէ՛ քանի որ իգա-
կան սեռը՝ ազնիւ կոչում մ'ունի, ու ա-
րական սեռի գլխաւոր ու փափուկ մասը կը
կազմէ, ինչո՞ւ յառաջադիմութեան մասին
տակաւին գոյզն ինչ անկարկի մը չէ արժա-
նացած: Չեմ գիտեր, ի՞նչ կը խորհին աս
մասին պրագէտ հայեր, միթէ՞ կարելի է,
որ առանց թեւերու թռչուն թռչի, եւ նաւ
միաթի առանց ղեկի ճամբայ առնէ:

Թող անգամ մը ակնարկ մը նետէ հայ
պարոնն՝ բնութեան սքանչելեաց վրայ, թող
զննէ տունկերն ու հանքերն, չէ՞ որ նոքա
անգամ արու եւ էգ ստեղծուած են, եւ
հա՛րկ է հոս յիշեմ որ՝ նոքա էգերն աւելի
գերամեծար համարուած են:

Աս կէտը բացատրելու համար հարկ չեմ
սեպեր Տնկարանի եւ Հանքաբանի պաշտօն
վարել. քանզի սոսկ ապուր մը եփել գիտ-
ցող տգէտ կնիկ մ' անգամ գիտէ էգ պղինձի
ազնիւ յատկութիւնը... եւ պարտիզպանն
իր էգ տունկին օգտաւէտութիւնը:

Փորձաքարն երբ էգ հանքերն իրեն դար-
նուին, գիտէ բարձր արժէք մը տալ նոցա,
ինչո՞ւ ուրեմն բանական մարդն՝ բարոյակա-
նութեան եւ յառաջադիմութեան մասին իր
իգական սեռի անհրաժեշտական կարեւորու-
թիւնը չճանչնար, եւ իր դարնուած վորձա-
քարին զնա ալ մասնակից չըներ:

... Խմբագիր, դեռ ժամանակը չհասած՝
չեմ գրեր թէ իգական սեռը՝ ճիշտ արական
սեռին նման քուէ տալու եւ քուէ ընդունե-
լու, ընտրելու եւ ընտրուելու, դատելու եւ
դատուելու իրաւունք ունի:

Չեմ գրեր թէ՛ երեւելի պաշտօններ վարե-
լու յատկութիւն ունի:

Չեմ գրեր թէ՛ Թագուհի, դատաւոր եւ
ժողովական կրնայ ըլլալ:

Չեմ գրեր թէ՛ հայուհիներն հակառակ ի-
րենց ազնիւ կոչման, հարկւրաւոր տարիներ
արական սեռին գերին ու խաղալիկը ըլլա-
լով տգիտութեան մահաբոյր բարձին վրայ
քնացան:

Չեմ գրեր թէ՛ այժմ դարուս ոգին զհա-
յուհիներ կշտամբած ատեն, նոքա փոխանակ
իմացականութեամբ փայլելու, դեռ ճիճի պի-
ճի գուռչերով կը խաղան, ու իրենց անգին
ժամանակ եւ ստակ ու վաստակ կը վատնեն
ունայնութեան:

Չեմ գրեր, չեմ գրեր... Խմբագիր,
եւ անոր համար առ այժմ չեմ գրեր որ, զի
արական սեռը դեռ մեծաւ մասամբ անըզ-
գայ է, յառաջադիմութեան, դպրոցներու եւ
ազգային հիւանդանոցին օգնելու մասին դեռ
չատերն անտարբեր հանդիսատես են: Աղերս
աղգին յառաջադիմութեանն համար չէ ծը-
նած, հարուստը խղճալեաց օգնելէն ձեռք
քաշած, Խմբագիրներու ու գրագէտներու
գրիչներ գրեթէ աս մասին յորդոր եւ խրա-

խոյս կարգալէ դադրած՝ կարծես փանոսեան բաղկին հրաշք գործելուն եւ կամ նկուս լինելուն կրտսասեն. ուրեմն ի՞նչպէս գրեմ եւ պահանջեմ՝ թէ իգական սեռն ալ ամէն պաշտօն վարելու եւ ամէն գործի միջամուխ լինելու իրաւունք ունի, մանաւանդ որ ամէն պարագայի մէջ քնականաբար մեծ ազդեցութիւն ունի: Ուրեմն թող արթննայ աւրական սեռը, թող վերնայ մէջ տեղէն այն հեթանոսական եւ բարբարոսական խտրութիւն, եւ թող շունչ առնէ իգական սեռը, ու ի միասին դիմենք եւ հաւասարապէս դաստիարակենք մեզ ու մեր զաւակները:

Այլ կը գրեմ. . . խմբագիր, որ հնայեւրով մեր հայուհիներու մինչ ցարդ. չպարեալ պաճուճապատանք մը դառնալը, իւրաքանչիւր ոք գիտնայ թէ՛ նոքա ալ մարդկային ցեղէն լինելով մարդ են, մարդկային դատում, բանականութիւն, խորհուրդ եւ կամք ունին եւ հետեւապէս դաստիարակութեան ենթակայ են: Նոքա աւրական սեռին հետ հաւասար իրաւունք ունին ամէն գործերու միջամուխ ըլլալու, ամէն նիւթի վրայ խօսելու, վիճելու եւ իրենց իրաւունքը պաշտպանելու եւ գերութեան կապը խզելու համար ընտիր յօդուածներ գրելու եւ հրատարակելու. . . .

Ուստի. . . խմբագիր, ես ալ իգական սեռն ու նորա ցաւալի եւ տղայական կացութեանը առաւել հմուտ գտնուելովս՝ սիրտս կը փորձեմ, եւ հետեւապէս կը պարտաւորիմ աղաչել ամէն ճշմարտասէր գրագէտ հայ պարոններու, որ իրենց գրական աշխատութեան մէկ մասն ալ իգական սեռի դաստիարակութեան եւ յառաջագիտութեանը համար նուիրել հաճին. որպէս զի հայ սեռի ապագայ սերունդը՝ նորոգ ու բարուօք զըրութեան մէջ աչք բանայ ու կրթուի. եւ այն ատեն (հիմակունէ կը գրեմ) իգական սեռը՝ օրինօք եւ իրաւամբ իր իրաւանց տէրը ըլլայ եւ իրեւ մարդկային սեռի անդամ եւ իմացական էակ ամէն պաշտօն վարէ. եւնի, Ապա թէ ոչ՝ ունայն է ամէն ջանք ու աշխատանք, երբ հայուհին՝ կամ իր գերութեան վանդակին մէջ կը ճըւճուայ եւ կամ գոյնզգոյն խաղալիքներով կը ճոռըտայ:

Արդ՝ խլալի ու լաչակի ներքեւ սալարող ու թաղչող եւ նոր մօտաներու հրապարակը ցատկոտող հայուհիներ, այլ եւս հերիք սեպէցէք եւ հեռացէք՝ դուք գծեց տգիտութեան խաղալիք ընելէն, ու իմացականութեամբ զարգանալու ջանացէք այսուհետեւ, կրթեցէք եւ կրթուեցէք, օգնեցէք խեղճերուն եւ օգնութիւն խնդրեցէք, մինչեւ որ ձեռք ձգէք ձեր կատարեալ իրաւունքը, որուն միշտ հոգեով չափ նախանձախնդիր ըլլալով. Միամ

1867 Սեպտ. 19 Աշտահար հայուհիս Պէյօղլու. Թ. Պ. Ն.

Ի Լ Ա Ն Ա Թ

ՎԻԵՆՆԱ ԲԻՅԱԳՈՒՍՐԱՐ

Այլթիւրիա տէվլէթի թարափընտան թէ. էմին օլունմուշ օլտուղու հալտէ, Վիէնան հէր նէվի բիանգօ ազսիօնլարը

վէ բրօմէսլէրի Գալաթատա Գօմիսիօն խա. նը գարուսու եանընտա Նօ. 8 միւսիւ Տ. Գօրիշօնէր մաղազասընտա ֆիւրու խթ օլունմագտա տըր:

Մէրգուժ Մ. Գօրիշօնէրին հիշ պիր քիմնէ իւէ շէրիքիկի օլմաեւրպ, վէ սաթ. տըղը պիլէթլէր իւզէրինտէ (օթանթի. սիթէ կարանթի բառ Տ. Գօրիշօնէր խան միւնիսիբալ Նօ. 8 կալաթա ա Գօնսթան. թիւօրը) եանի գալպ օլմաեւմաղը Տ. Գօրիշօնէր թարափընտան թէէմին զը. լընմըշ մանասընտա պիր եէշիւ պէյզա մէօհիւր պասըմըշ տըր, վէ հէր պիլէթ նիւմէրօ իւէ գայտ օլունմուշ օլտուղու. տան, մէօհիւրսիւզ վէ դայտ օլունմա. մըշ պիլէթլէրի քէնսի մաղազասընտան չըգմըշ կիպի թանըմաեւմաղընը խասսէ. թէն իւան իտէր:

ԵՃՁԱՅԻ ՄԻԻԹԵՆԷՎԻՅԷ ՄԱԽՍԷՆԻ ՎԷ ՏԻԻԲԳԵՍՆԸ

Միւսիւ Վիէնցօ Դաննի օն ալթը սէնէտէն պէրու Պէյ-օղլուտա էճգաճըլը քանաթը իւէ մէշղու օլուպ, վէ մահէլի մէզպուրտա Աղաճա. միսի ճատտէսինտէ վազը, վէ 67 նիւմէրօ իւէ միւրազգամ տիւքքեանընտա պուլունան էճ. դալարըն խասըլը, թէմիզիլի, վէ իճրաաթճա տիգգաթ վէ չաբուգլուղույա քէսպի շէօհ. րէթ իթմիշիքէն, մուսխիսէրէն իսթանպուլտա չամիտիշ թիւրպէսի իթթիսալինտէ 34 նիւ. մէրօլու պիր էճգայի միւթէնէվիլիէ մաղազա. սը տախի քիւշատ իլլէմիշ իտէտէ, պուտէ. ֆա մէզքիւր մաղազասընը քէօրիւ պաշըն. տա ինթիսապ դարչընտա վէ 7-8 նիւ. մէրօլա միւրազգամ պուլունան մաղազալա. րա նազլ իւէ, պիր պիրինէ միւթթասըլ պիր էճգաճը տիւքքեանըն իւէ պիրտէ էճգայի միւ. թէնէվիլիէ մախգէնի քիւշատ իլլէտիկինտէն, էվրօբանըն էն մէշղուր վէ էն միւթէպէր ֆապ. րիգալարընտան տիգգաթը թամիլ իւզըն ճէլպ իլլէմէքտէ օլտուղու էճգալարը դայթթ է. վէն ֆիեաթլա ֆիւրուխթ իտէճէկինի ալէնէն իւան իտէր:

Մէզքիւր տիւքքեանտա հէր կիւն միւ. թէպէր հէքիմլէր հազըր պուլունաճազ, վէ սըհէթի ումումիլէնէ հէր ճիէթլէ տիգգաթ ու իգտամ իլլէնէճէքլէր տիր:

Վէ Պէյ-օղլուտա վազը տիւքքեանտա ի. սէ, կիճէլէրի տախի հէր սաաթ առամ պու. լունուպ, ինթիեաճաթը էհալիլի իճրա իտէ. ճէք, վէ իսթէնիլտիկի հալտէ մաքինա իւէ պուղ տախի եաբաճազ տըր:

Ամէլիյաթը ճէրրահիլէ իճրա իթմէքսի. զին, աղըբեան տիշլէրին վէճալարընը (աղ. րը) տէֆ ու իզալէ իթմէք, վէ տիշլէրի չըգմըշ օլանլարըն տիշլէրինին եէրլէրինէ դահ. մէթսիղճէ թապիի վազ օլունմուշ կիպի, դա. յէթ տիգգաթ օլունսա պիլէ անլաշըմամազ իւզըն տիշ գօյմազ, վէ տախիլի ֆէմտէ վէ չէնէտէքի էմրազ վէ գուրուշ վէ թէզէլ. լիւլի տէնտանա թէտապի իթմէք, վէ տիշ. լէրի թագիրաթընտան, եանի եէրլէրինտէն

օյնաեւրպ, պիրթարաֆա տէվրիտիքլէրի հալ. տէ եէրլէրինէ գօյմազ, վէ տախիլի ֆէմթ. թէմիզլէմէքտէ, վէ բաալանմըշ վէ օիեան. լանմըշ օլան տիշլէրին բաս վէ քիրլէրինի չը. գարըպ, ճէվէրի զաթիսինի թէճտիտ իթ. մէքտէ, վէ աղըն ֆէնա գօգուլարընը իս. լան իթմէքտէ վէ ալթըն վէ լասթիքտէն դա. յէթլէ լաթիֆ վէ բանա վէ սալապէթլի վէ խաֆիֆ եէմէք եէնտիկի վազըթտա պիր գա. րար ու զիեան վէրմէզ ալեա եէրլի վէ չը. գար գօնուր տիշլէր եաբամագտա օլան ֆա. րիսիլ թապիպ տիշճի Մ. Բէլէզ Պէյ-օղլուն. տա կլափանի սօգաղընտա 2 նիւմէրօտա իս. քեան իթմէքտէ, վէ ալաֆրանկա սաաթ 9 տան 4 է գատար կէլէն վէ կիտէնլէրէ ա. մէլիյաթը մէզքիւրէեի իճրա իլլէմէքտէ օ. լուպ, քէնտիսինի կէօրմէք վէ կէթիթմէք միւրատ իտէնլէր օլուր իսէ, օրատան սիւալ իթտիրմէլէրի:

Աւեա իւզիւմ րազըսը օլարապ էհէն ֆիաթլէ շու աթիտէքի մահէլէրտէ սա. թըլմագտա տըր:

Գալաթատա Լուսաւորիշ քիլիսէպի գարչըսընտա Միւհէնտիսեան թապիլա. նէսի պաղչէօինտէ:

Գատը-քէօլիւնտէ վարդերէս աղանըն դազինօսունտա:

Իւսկիւտարտա մէզպըլըգ պուլունտա Սթա պէյին գազինօսունտա:

Սարր-եար Եէնի մահալէտէ Պէրպէր ուսթա վասիլին տիւքքեանընտա:

Լանկատա Ն. 19 Բոււլար ընկն. րութիւնուն քեարկիր գազինօսունտա:

Եէնի գարու սանարգ պուլունտա հաճի Գուսկին տիւքքեանընտա:

Պէլեթթաշ Եէնի մահէլէտէ Սհմէտ պէյին կազինօսունտա:

Իլիմօն իսկէլէսինտէ եիւքսէք գապի. նօտա նօմէրօ 15:

Սամաթիատա Հայկական ընկերու թիւ նու գազինօսունտա:

Պալատտա Աշտեան ընկերութիւն գազինօսունտա:

Աղա ճամիսինտէ Չիլ Պօլոսուն 139 նիւմէրօլու գազինօսունտա: Իշ պու գա. զինօտա լուզըտան մատա ալեա վէ խա. լիս վիշնէ շուրուպու տախի էհէն ֆի. ալթա սաթըլմագտա տըր:

Table with 6 columns of numbers: 91, 149, 307, 437, 684, 1471; 1488, 1864, 1923, 2094, 2388; 2616, 2686, 3015, 3086, 3309, 3946

ՍԱՀԻՊ ՂԱԶԷԹԱ ԿԱՐԱՊԵՏ Ե. ՓԱՆՈՍԵԱՆ ԼԷՎԱՆԹ ԶԷՐԱԼՏԸՆ ԲԱՊԵԱՆԷՍԻՆԵՅԷ ԳԵՅ-ՕՂԼՈՒՅԱ ՅՈՂՐՈՒ ԲՈԼՏԱ, ԵՕԹԱՐԱՅ ԶԳՆՈՒԼԱ ԳԻՐԱՅԵՐԼԷՐ ԳԱՐԵՍԸՆԱ ՆԻՇԵՐՈ 467: